

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Olsztynie

LOL-4101-07-05/2012
P/12/057

Olsztyn, dnia lipca 2012 r.

**Pani
Aldona Borys
Dyrektor
Specjalnego Ośrodka
Szkolno-Wychowawczego
w Lidzbarku Warmińskim**

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie przeprowadziła w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Lidzbarku Warmińskim („Ośrodku” lub „Placówce”) kontrolę w zakresie kształcenia uczniów niepełnosprawnych o specjalnych potrzebach edukacyjnych w okresie 2009 r. – I kwartał 2012 r.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli podpisanym 29 czerwca 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie, stosownie do art. 60 ustawy o NIK², przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia organizację i przebieg kształcenia przez Ośrodek uczniów niepełnosprawnych o specjalnych potrzebach edukacyjnych, pomimo stwierdzenia nieprawidłowości, które jednak bezpośrednio nie wpływały na warunki tego kształcenia.

W skład Ośrodka wchodziły: szkoła podstawowa, gimnazjum, ponadgimnazjalna specjalna szkoła przysposabiająca do pracy, grupa rewalidacyjno-wychowawcza oraz grupy wychowawcze.

Pozytywną ocenę uzasadnia:

1. Zapewnienie prawidłowej realizacji zadań w zakresie kształcenia uczniów niepełnosprawnych o specjalnych potrzebach edukacyjnych, zarówno pod względem organizacyjnych, jak i merytorycznym.

- Statut Placówki określał podstawowe zasady organizacji kształcenia specjalnego, o których stanowi art. 71b ust. 2 ww. ustawy o systemie oświaty³, zasady rekrutacji uczniów, zakres zadań nauczycieli i innych pracowników Ośrodka oraz prawa i obowiązki uczniów. Ustalono, że organizacja procesu dydaktycznego, w tym rodzaje i zakres zajęć szkolnych były zgodne z postanowieniami tego Statutu.

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

² W dniu 2 czerwca 2012 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o NIK, wprowadzona ustawą z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. Nr 227, poz. 1482 ze zm.), jednakże na mocy art. 2 ustawy nowelizującej, do postępowań kontrolnych niezakończonych sporządzeniem wystąpienia pokontrolnego do dnia wejścia w życie zmienionych przepisów, stosuje się przepisy dotychczasowe.

³ Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.

- Uczniowie byli przyjmowani do Ośrodka bez zbędnej zwłoki. W okresie objętym kontrola tylko czterech uczniów rozpoczęło naukę po upływie jednego miesiąca (od 51 do 151 dni) od daty wniosku złożonego przez rodziców. Było to spowodowane koniecznością dostosowania terminu przyjęcia uczniów do toku ich nauki oraz (w jednym spośród tych przypadków) było następstwem choroby ucznia.
  - Kadra nauczycielska posiadała kwalifikacje zapewniające prawidłowy przebieg procesu dydaktyczno-rewalidacyjnego. Nauczyciele, stosownie do zdiagnozowanych przez Dyrektora Placówki potrzeb, podnosili swoje kwalifikacje poprzez uczestnictwo w szkoleniach i kursach, a także studiach podyplomowych tematycznie związanych ze specyfiką kształcenia uczniów w Placówce.
  - Terminowo przekazywane Radzie Pedagogicznej plany nadzoru pedagogicznego zawierały wszystkie wymagane elementy, określone w § 21 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego⁴. Zgodnie z zapisami w tych planach, Dyrektor Placówki przeprowadzał wewnętrzną ewaluację, a raport z tych czynności przedstawiał Radzie Pedagogicznej.
2. Przestrzeganie obowiązujących zasad organizacji nauczania uczniów niepełnosprawnych o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
- Analiza dokumentacji 13 uczniów (30% ogółu) wykazała, że wszyscy oni - stosownie do postanowień § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 lutego 2004 r.⁵ - posiadali ważne orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.
  - Profil działalności Placówki, posiadana baza lokalowa oraz zatrudniona kadra pedagogiczna pozwalały na realizację form stymulacji, rewalidacji i terapii oraz pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zaleconych w ww. orzeczeniach do kształcenia specjalnego.
  - Kształcenie wszystkich uczniów w Ośrodku odbywało się na podstawie opracowanych Indywidualnych Programów Edukacyjno-Terapeutycznych (IPET), zgodnych z postanowieniami stosownych rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej i Sportu: z dnia 18 stycznia 2005 r. (obowiązującego do 1 września 2011 r.) oraz z dnia 17 listopada 2010 r.⁶
  - Realizując zadania edukacyjne określone w IPET, Ośrodek zaspokajał wszystkie potrzeby uczniów, w szczególności organizując zajęcia logopedyczne, rewalidacyjne oraz gimnastyczne w formie indywidualnej i grupowej. W procesie dydaktycznym nie wykorzystywano żadnych podręczników, gdyż nie pozwalały na to ograniczone możliwości percepcji uczniów Ośrodka, którymi były dzieci o umiarkowanym i znacznym upośledzeniu umysłowym.
  - Działając w myśl postanowień § 19 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r.⁷, Dyrektor Ośrodka utworzył zespoły nauczycielskie do planowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Uwzględniając zalecone przez te zespoły formy i zakres pomocy psychologiczno-pedagogicznej, Dyrektor Placówki terminowo (tj. do 30 kwietnia 2011 r.) ustalił sposoby udzielania takiej pomocy oraz wymiar godzin dla poszczególnych jej form. Stosownie do wymogu

⁴ Dz. U. Nr 168, poz. 1324

⁵ w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół specjalnych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych (Dz. U. Nr 26, poz. 232 ze zm.)

⁶ Odpowiednio: w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach (Dz.U. Nr 19, poz. 167) oraz w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz.U. Nr 228, poz. 1487).

⁷ w sprawie zasad udzielania i pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 228, poz. 1487).

określonego w § 34 ust. 4 ww. rozporządzenia, rodzice uczniów zostali pisemnie poinformowani m.in. o dostępnych formach pomocy.

3. Wydatkowanie środków na finansowanie działalności Ośrodka zgodnie z ich przeznaczeniem.

- W 2010 r., na bieżące potrzeby dydaktyczne Ośrodka, ze środków budżetowych otrzymanych od organu prowadzącego, wydatkowano 2.840,9 tys. zł. (94,9% planu po zmianach), w 2011 r. - 3.034,7 tys. zł (96,5%), natomiast w I kwartale 2012 r - 884,4 tys. zł. Nie w pełni wykorzystano przede wszystkim środków przeznaczonych na wynagrodzenia wraz z pochodnymi, co było spowodowane m.in. długotrwałymi zwolnieniami lekarskimi nauczycieli, bezpłatnymi urlopami oraz niezrealizowaniem w całości zaplanowanych godzin ponadwymiarowych.
- Prawidłowo wydatkowano środki na cele pozapłacowe Ośrodka, które w ww. latach wynosiły odpowiednio 414,2 tys. zł, 411,8 tys. zł oraz 68,8 tys. zł. Analiza losowo wybranej dokumentacji dotyczącej tych wydatków na kwotę 136,9 tys. zł (15,3% ich ogółu) wykazała, że były one uzasadnione, gdyż bezpośrednio dotyczyły działalności Ośrodka.

NIK zwraca uwagę, że w latach objętych kontrolą wydatki na zakup pomocy dydaktycznych stanowiły stosunkowo niewielki odsetek ogółu wydatków Ośrodka. W latach budżetowych 2010 – 2011 wydatkowano na ten cel odpowiednio 4,9 i 3,4 tys. zł, co stanowiło od 0,17 i 0,11% ogółu wydatków Ośrodka w tych latach. W 2012 r. (do dnia kontroli) wydatkowano na ten cel 0,8 tys. zł.

4. Zapewnienie właściwych warunków opieki nad uczniami niepełnosprawnymi.

- W Placówce zorganizowano gabinet pielęgniarski wyposażony w niezbędny sprzęt, w którym czynności wykonywane były przez pielęgniarkę zatrudnioną w wymiarze 1/2 etatu. Dodatkowo, w ramach współpracy z jednym z zakładów opieki zdrowotnej, wykonywano badania i zabiegi profilaktyczne, w tym stomatologiczne.
- Opracowano zasady dotyczące organizacji opieki nad uczniami i wychowankami, m.in. poprzez stworzenie procedur w zakresie przechowywania i podawania leków, pomocy przedmedycznej w przypadku zagrożenia zdrowia i życia (wszyscy zatrudnieni nauczyciele zostali przeszkoleni w zakresie udzielania pierwszej pomocy) oraz postępowania nauczycieli i wychowawców w sytuacjach kryzysowych.
- Budynek Ośrodka spełniał wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁸ oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie⁹. Przede wszystkim zapewniono łatwy dostęp osobom niepełnosprawnym do Ośrodka oraz do każdej kondygnacji budynku. Opracowane zostały plany ewakuacyjne, a na ich podstawie czytelnie oznaczono drogi ewakuacyjne.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:

1. Braku zabezpieczeń szlaków komunikacyjnych wychodzących poza teren Ośrodka, stosownie do wymogów określonych w § 7 ust. 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach. W ocenie NIK, stwarza to potencjalne zagrożenie dla niepełnosprawnych uczniów Ośrodka ze względu na możliwość ich nagłego wtargnięcia na jezdnię. Osobą odpowiedzialną za brak tych zabezpieczeń jest Pani Dyrektor. Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, iż podane przez Panią Dyrektor okoliczności (odbieranie uczniów po zakończonych zajęciach

⁸ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.

⁹ Dz. U. Nr 75, poz. 690 ze zm.

przez rodziców lub opiekunów, pełnienie dyżurów na przerwach przez nauczycieli oraz znaczna odległość budynku Ośrodka od wyjścia z posesji) ograniczają wprawdzie to potencjalne zagrożenie, ale nie eliminują go w pełni.

2. Przekazaniu w 2009 i 2010 r. do Starostwa Powiatowego w Lidzbarku Warmińskim danych z baz oświatowych (SIO) z jednodniowym opóźnieniem w stosunku do terminu określonego § 16 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 16 grudnia 2004 r.¹⁰. (trzy dni robocze następujące po 30 września). W ocenie NIK, opóźnienie będąc jedynie uchybieniem formalnym w zakresie obowiązujących przepisów prawa, nie spowodowało negatywnych skutków w zakresie działalności Placówki.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie wnosi o:

- 1) Terminowe przekazywanie do organu prowadzącego danych oświatowych, stosownie do postanowień rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu,
- 2) Podjęcie działań mających na celu zabezpieczenie szlaków komunikacyjnych wychodzących poza teren Ośrodka w sposób uniemożliwiający wtargnięcie uczniów na jezdnię.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektora w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o podjętych działaniach w celu ich realizacji lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Olsztynie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Z poważaniem

---

¹⁰ w sprawie szczegółowego zakresu danych w bazach danych oświatowych, zakresu danych identyfikujących podmioty prowadzące bazy danych oświatowych, terminów przekazywania danych między bazami danych oświatowych oraz wzorów wydruków zestawień zbiorczych (Dz. U. Nr 277, poz. 2746 ze zm.).